

Negra i catalana

El títol no fa referència a la Verge de Montserrat ni a una presumpta filla del guerrer que s'exposava al museu Darder de Banyoles. Són les dues paraules que calen per definir un tipus de novel·la de gènere que s'està reivindicant cada cop amb més força i més raons

Mestre

Una novetat, en castellà i traduïda de l'anglès, que cal destacar per la seva singularitat és *Disparos en la noche* (RBA), que recull tots els contes del mestre Dashiell Hammett. Una antologia, editada i traduïda per Enrique de Hériz, que no existeix ni en l'idioma original i que ha estat considerada pels especialistes el millor llibre del 2013.

Reportatge

Hi ha cada cop més veus que reclamen per a la novel·la negra l'espai de dignitat que li correspon. És cert que n'hi ha de fluixa, de poc treballada, d'escripta amb una mena de plantilla de tòpics. Com passa en la resta de gèneres. Sebastià Bennasar sol dir que "de novel·la hi ha de bona, de mediocre i de dolenta", i aquí hauria d'acabar la classificació. Que una novel·la negra hagi de ser considerada d'obra menor només per l'etiqueta és un costum que rebutgen personatges especialitzats en el gènere, com el llibreter Paco Camarasa, el bibliotecari Jordi Canal, els professors Àlex Martín i Anna Maria Villalonga, editors com Jordi Rourera, Dolors Sàrries, Josep Forment i Marc Moreno i, lògicament, tots els autors. Fins i tot s'ha creat l'associació En Negre (<http://ennegre.wordpress.com/>) que defensa i promou la novel·la negra escrita en català.

Destacarem tot seguir les vuit novetats en català més rellevants, tot i que les novetats, ara que s'acosta Sant Jordi, es van acumulant d'un dia per l'altre.

Andreu Martín, actual degà de la novel·la d'aquest gènere a casa nostra, va guanyar el darrer premi Ciutat d'Alzira amb *Les escopinades dels escarabats no arriben al setè soterrani del pedestal on s'aixeca la meva estàtua* (Bromera). No exposarem el seu currículum perquè ompliria les dues pàgines, però aquest treballador infatigable ha publicat desenes llargues com el seu darrer títol d'obres i en diferents gèneres: còmic, infantil i juvenil, novel·la generalista, algun assaig i negra, molta novel·la negra. Ha acumulat una vintena de premis, entre els quals destaquen (del gènere) el del col·legi de detectius de Catalunya a la totalitat de la seva obra, el Deutsche Krimi Preis International (millor novel·la policíaca a Alemanya) per *Si és no és i*, en tres ocasions, el premi Hammett, concedit per l'Associació Internacional d'Escriptors Polítics. Si el Hammett és la Pilota d'Or de la novel·la negra, l'Oscar honorífic és el Pepe Carvalho, que li va ser atorgat el 2010.

I de què va, la nova? L'assassinat violent de dos socis d'una assessoria financera posa en marxa la investigació policial i la feina d'un mosso d'esquadra, expert en delictes informàtics, desencadena una operació a escala

Anant pel marge

Les fronteres entre els diferents gèneres que poden formar part de la novel·la negra, policíaca o criminal solen ser molt relatives. Això fa que hi hagi títols que poden ser *negres*, encara que no de ple dret o que no estiguin en cap col·lecció específica.

A **David Castillo** [a la foto] sospito que no li farà cap gràcia aparèixer en aquesta llista, però la seva última novel·la, *Barcelona no existeix* (Empúries), inclou una investigació, un assassinat, un retrat social crític i, encara, afegeix una visió apocalíptica

de la Barcelona del 2040, amb un submón a la xarxa de metro. I tot en només 144 pàgines, amb filosofia, sexe, drogues, poesia i la tempra que forma part de l'ADN narratiu del premi Sant Jordi del 2001.

Un altre premi, el Sant Joan 2013,

el va guanyar **Àlvar Caixal** amb *Les llavors del silenci* (Edicions 62), i la seva trama, a partir de dues històries que transcorren entre els anys anteriors a l'esclat de la Guerra Civil i l'hivern del 2002, es desplaça en un recorregut gairebé detectivesc pel passat i el present de dues famílies marcades per la guerra. Una reflexió sobre la identitat que signarien molts autors acadèmics de novel·la negra.

Finalment, i en aquest cas és una novel·la negra que trepitja el territori del thriller, *El llegat dels óssos*, de **Dolores Redondo**, és l'esperada segona part de la trilogia de l'autora. Un any després de resoldre els crims que van terroritzar la zona de Baztan (a *El guardià invisible*), la inspectora Salazar assisteix al judici contra Jason Medina, acusat de violar, mutilar i matar la filla de la seva dona.

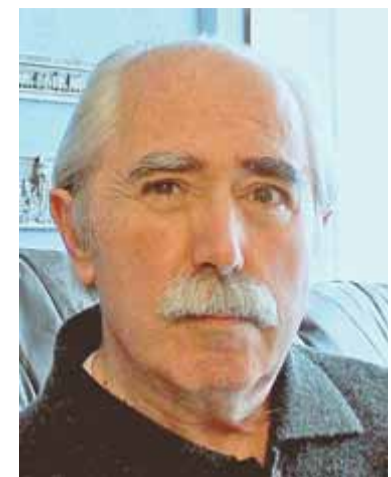
mundial. D'altra banda, un periodista acomiadat a causa de la crisi veu l'oportunitat d'escapar de la misèria si aconsegueix provar uns fets execrables perpetrats per un poderós personatge, molt influent en la societat i en la política. Corrupció, *escraches*, periodistes sense escrúpols, poderosos erigits en salvadors, *hackers*, espionatge, violència, sexe, blanqueig de capitals... Bon còctel.

La Magrana, a la col·lecció *La Negra*, presenta dues novetats. Una reincident, Teresa Solana, i un debutant, Quim Aranda.

Teresa Solana recupera la sotsinspectora dels Mossos Norma Forester, que va protagonitzar *Negres tempestes* (premi Crims de Tinta), a *La casa de les papallones*. Solana, títol a títol, s'està consolidant com una de les veus destacades de la novel·la negra i en aquesta ocasió ofereix una obra polièdrica que comença quan al jardí d'un antic casalot *okupat* del barri barceloní de Vallcarca apareix el cadàver d'una noia. La crisi, que ho amara tot, ha convertit un món quotidià en un caldo de cultiu de possibles delictes, on el bé i el mal no es destrien del tot. El cas és més delicat del que sembla perquè, a més, hi té una filla implicada. Un accident a l'aeroport del Prat amb centenars de morts fa que Forester no pugui comptar amb el seu marit Octavi, metge forense. Déu n'hi do, oi?

Quim Aranda, corresponsal a Londres d'aquest diari, s'estrena en la novel·la negra i en català amb *La noia d'Aberdeen*. Dilluns, 26 d'agost del 2013, a pocs dies de la Diada, troben assassinat al seu pis de Barcelona el professor escocès Paul McEwan, assessor del Govern català en el procés cap a la independència. McEwan havia d'explorar les vies jurídiques que garantissin que una Catalunya independent continués dins la Unió Europea. L'advocat Josep Roger Moreno, poder a l'ombra de la Generalitat, envia el detectiu Manel Latorre a Aberdeen per mirar de recuperar la feina del jurista, que sembla haver-se evaporat. Allà, en comptes de certes Latorre hi troba encara més preguntes: què hi feia realment McEwan a Catalunya? Qui s'entesta que no trobi el que ha anat a buscar? Quin interès té Moreno en aquest cas? I, sobretot, on és la noia amb qui es veia el professor? Una novel·la de tall clàssic, amb el procés independentista d'escenari de fons i amb un protagonista, Manel Latorre, que esperem tornar a llegir. Magnífic debut.

La novel·la negra és un dels gèneres més llegits

D'esquerra a dreta i de dalt a baix:

Salvador Balcells, Andreu Martín, Teresa Solana, Sebastia Bennisar, Sebastia Jovani, Rafael Vallbona i Quim Aranda
ARXIU / ORIOL DURAN / JUDIT TORRES / QUIM PUIG / CRISTINA CALDERER / JOSEP LOSADA

Un autor que va fent camí a poc a poc, amb bona lletra i discreció, és l'exllibretter i divulgador cultural i ecologista **Salvador Balcells** que publica, com sempre a *Meteora*, la quarta novel·la protagonitzada pel sotsinspector del Mossos Emili Espinosa. Després de *La taca negra*, *El vi fa sang* i *Dur de pair arriba* *Tempesta al Bàltic*, que comença quan a les gèlides aigües bàltiques apareix el cos d'una dona bellíssima, de biografia tòrrida, que lliga molt poc amb l'entorn fred i boirós. Emili Espinosa i la seva esposa Cinta gaudeixen d'un viatge per les capitals nòrdiques, però un policia sempre és un policia... Adéu vacances!

L'editorial de Marc Moreno, Llibres del Delicte, ofereix dues novetats, una ja presentada i l'altra a punt de sortir. *Elles també maten* són tretze relats de tretze autores: Margarida Aritzeta, Teresa Solana, Carme Torras, Maria Carme Roca, Núria Cadenes, Esperança Camps, Empar Fernández, Susana Vallejo, Susana Hernández, Marta Banús, Laura Diaz-Roig, Mònica Batet i Anna Maria Villalonga. [A la pàgina 13 d'aquest suplement en podeu llegir la crítica.]

Ben aviat apareixerà *Les mans del drac*, de **Sebastia Bennisar**, un altre autor polifacètic i prolífic. Ens explica que "és una novel·la molt curta que passa el dia de Sant Jordi i el vespre anterior. Un Sant Jordi que coincideix amb diumenge de Pasqua. Per una banda hi ha un grup, una secta, que vol invocar Satanàs i per fer-ho han d'aconseguir un nadó i cometre un assassinat ritual. Paral·lelament hi ha un altre assassí que dedica el Sant Jordi a eliminar autors i editors... Per investigar les diferents trames hi ha una mossa d'esquadra i un periodista. Literàriament, a banda d'estar recolzada en un humor crític, té la característica particular de combinar tres veus narratives". Fa molt bona pinta.

Finalment, l'editorial Alrevés, dins la col·lecció *Crim.cat*, també ofereix dues novetats potents, de Vallbona i de Jovani.

Rafael Vallbona, escriptor i periodista i autor d'una cinquantena de llibres de tota mena entre novel·les, no ficció, poemaris i llibres de viatges, ens ofereix a *El tant per cent* una història ambientada al poble fictici de Poble del Dalt, que alguns anomenen la Poble del Mal. Tripijocs, tràfic d'influències i terra de corruptes en què el reporter Pere

Palau mirarà de treure l'entrellat d'una trama amb paisatges desoladors, urbanitzacions desmanegades, edificis abandonats i molta gent que es comença a posar nerviosa: un alcalde que governa amb mà de ferro, unes eleccions que cal guanyar, dos constructors disposats a pagar un tant per cent pel favor d'una requalificació i dos senegalesos assassinats pels matons d'un mafiós. Una autèntica foguera de les vanitats de la societat catalana i espanyola actuals.

A *L'ètica*, **Sebastia Jovani**, novel·lista, poeta, assagista i agitador cultural a hores convingudes que va ser molt elogiat amb la seva obra de debut, *Emulsió de ferro*, ens narra com el meticulós i desenganyat Hèctor Beltrán i els seus homes s'enfronten al rastre de crims que un assassí anomenat Kakurenbo deixa al seu pas. Enmig d'un llot de falsos moviments, violència soterrada i creixent desesperació, irromp el personatge de Gabriel Espinosa, un fred i metòdic investigador privat amb una experiència tan solvent com implacable. El que sembla dues investigacions paral·leles aviat es transforma en un polièdric trencadís d'identitats. Una obra personal i pertorbadora. *